

Algemene Beschouwingen

Gemeenteraad Stein
12 November 2020
De Fractie DOS

Nu alleen om straks weer samen te zijn

Beste Voorzitter, Leden van de Raad en inwoners van de Gemeente Stein,

Voordat we inhoudelijk ingaan op de begroting 2021 wil ik namens de fractie van DOS gezegd hebben dat de aangeleverde documenten helder en overzichtelijk zijn. En tijdens de behandeling in het voortraject zijn de vragen die door diverse partijen gesteld zijn snel en (wat ons betreft) naar tevredenheid beantwoord. Wij realiseren ons heel goed hoe veel werk dat is en vooral hoe moeilijk het soms is om al die politici op hun wenken te bedienen. Dank aan een ieder in dit gemeentehuis (ambtelijk en bestuurlijk) die daar aan meegewerkt heeft.

Dat brengt mij bij de inhoud. En we starten met financiën.

In de opmaat naar de kaderbrief werden we geconfronteerd met een onverwacht groot negatief financieel perspectief. De kosten voor jeugdzorg en WMO bleken aanzienlijk gestegen. Zodanig dat dit een enorme invloed op onze financiële situatie heeft. En zodanig dat dit een ontzettend grote opgave voor een gemeente van onze omvang is!

We zijn uiterst tevreden met het proces wat vervolgens is opgestart. Er werd een raads werkgroep ingesteld. Er vond een onderzoek door KPMG plaats. We werden voorzien van een overzicht met alle mogelijke bezuinigingsmaatregelen in onze begroting. En we kregen de mogelijkheid om nog voor de begroting door het college in concept werd vastgesteld te reageren door onze kijk op de zaak in te brengen.

We spreken onze waardering uit dat op zo'n korte termijn de klus dan toch geklaard is. Dat was, om het maar eens in goed Amerikaans te zeggen, "A hell of a job"!

En als we de stand nu opmaken, moeten we concluderen dat er tegen de achtergrond van de grote financiële tekorten, die zich dan toch in het voorjaar redelijk plotseling voordeden, een alleszins aanvaardbaar en evenwichtig pakket aan maatregelen voor ligt.

Er is gekeken naar alle taakvelden, waardoor de pijn verdeeld wordt en waardoor er nu geen echte harde klappen vallen. We vinden het bijvoorbeeld een goeie zaak dat er ondanks de bezuinigingen van vandaag nog een groot budget voor

mantelzorgondersteuning blijft. En we realiseren ons eveneens dat niet de hele rekening bij het sociaal domein gelegd kan worden. Daar is de opdracht te groot voor. Iedereen draagt nu bij aan de totale opgave.

DOS is ook tevreden dat er nog structurele ruimte in de begroting zit. Er komen namelijk nog wat uitdagingen op ons af. De Provincie onderzoekt de financiën van elke Limburgse gemeente 1 keer in de vier jaar met een verdiepingsonderzoek (VDO). Als wij ons goed herinneren is dit voor Stein dit jaar van toepassing. Wij vragen het college naar de stand van zaken. We hopen verder dat snel duidelijk wordt wat de herijking van het gemeentefonds gaat betekenen. En als we heel eerlijk zijn... de lange termijn gevolgen van de coronacrisis baren ons nog meer zorgen.

Voorzitter,

Eerder dit jaar vroeg DOS naar een tweede lokale steunmaatregelenpakket in het kader van de coronacrisis. En gelukkig kwam er snel beweging op dat front. DOS vindt het belangrijk dat de gemeente contact blijft onderhouden met ondernemers. Meteen realiseren we ons hierbij dat dat in deze tijd niet gemakkelijk is. Wij vragen ons af hoe het college daar invulling aan geeft. Verder kent onze gemeente sinds jaar en dag een sterk verenigingsleven. Verenigingen die DOS dan ook graag ondersteunt.

Verenigingen, maar ook musea en niet te vergeten ondernemers hebben het zwaar onder dit corona gesternte. Waar wij ons daarbij ook zorgen om maken, zijn onze Multifunctionele centra en andere commercieel uitgebate gemeentelijke accommodaties (bijvoorbeeld de Merode). In deze gebouwen zitten commerciële exploitanten die zeer hard getroffen zijn door de corona crisis. Gelukkig gaan ze nu door de gemeente ontlast worden als het om corona gerelateerde situaties gaat. Wij vragen het college dit op deze manier voort te zetten zodat we goed in beeld blijven houden wat de ontwikkelingen en uitdagingen zijn waar we voor staan.

DOS maakt zich sterk dat dit soort voorzieningen verder voort kunnen bestaan in onze gemeente. Hun functie van aanjager van herstel van het verenigingsleven zal in de voorliggende periode niet gemist kunnen worden. We constateren dat steeds meer verenigingen hun weg in de gemeente vinden als het om het aanvragen van subsidies gaat. Dit komt onder andere doordat we een verenigingsloket (de verenigingsondersteuner) in het leven geroepen hebben, waar men met allerlei vragen terecht kan. Als het gaat om onze accommodaties, zien we dat er een begin gemaakt is met het uitvoeren van het accommodatiebeleid. In Meers loopt een onderzoek naar de

herbestemming van het Kermisterrein en is het Jeugdwerk inmiddels bezig met de verhuizing naar het oude Havantia-terrein. Sterke gemeenschappen en gemeenschapszin zijn sleutels voor het behoud van de leefbaarheid binnen onze gemeente. We moeten ons realiseren dat bij het verdwijnen van deze structuren, de weg naar herstel onnodig lang zal zijn en wellicht de kwaliteit van de leefbaarheid langdurig aantast. **Wat de gemeente in de Dorpsplatforms investeert wordt dubbel en dwars terugverdient. Wij dienen dan ook een motie in om het college op te roepen het budget voor de dorpsontwikkelingsplannen structureel in de begroting van 2022 volgend jaar te vertalen. "Investeren in Luuj" levert veel op, dat is gebleken bij de dorpsontwikkelingsplannen.**

En we zijn nu allemaal alleen om straks weer samen te zijn. De landelijke overheid trapt begin vorige maand een periode van "aandacht voor elkaar" af en roept gemeenten en maatschappelijke instanties op om activiteiten te ontplooiën die in dat licht staan. Veel plaatsgenoten hebben de afgelopen tijd direct of indirect te maken gehad met het Covid-19 virus. We verloren onze gezondheid, ons werk, onze hobby's, onze vrijheid en in het slechtste geval onze geliefden. Daarbij legden alle discussies over de maatregelen de polarisatie in de samenleving nog maar eens een keer, vaak zeer pijnlijk, bloot. Gelukkig ontplooiden zich ook een flink aantal [hartverwarmende initiatieven](#) in onze buurt, waarbij burens, ondernemers, familie, vrienden, maar ook wildvreemden elkaar op de meest uiteenlopende manieren probeerden door deze periode heen te slepen. Volgens ons zou er een fysieke plek moeten komen die ons niet per se herinnert aan het verlies en de tegenstellingen in het debat, maar vooral wel blijft herinneren aan de kracht die wij als samenleving, ondanks alle uitdagingen, hebben om elkaar er bovenop te helpen. **Het zou een mooie ontmoetingsplek moeten zijn, centraal in de gemeente, bijvoorbeeld een prachtige boom in het Omphaliuspark, die ons hieraan herinnert en die ons de kracht geeft om aandacht aan elkaar te blijven geven. Het zou daarnaast ook een groot dankjewel zijn aan iedereen die daaraan de afgelopen tijd heeft bijgedragen. Hiertoe dienen wij een motie in.**

Zonder veiligheid is er ook geen leefbaarheid. We willen verantwoordelijkheid nemen voor de negatieve effecten die ondermijning op onze gemeente heeft. Het doel daarbij is om het vestigingsklimaat voor criminelen en criminele netwerken zo onaantrekkelijk mogelijk te maken door gebruik te maken van de strategische informatiepositie van de gemeente.

Ook zien wij dat u plannen heeft met een verbeterde risicocommunicatie. We vertrouwen erop dat u onze suggestie van vorig jaar: 360-graden communicatie mee gaat nemen naar het overleg hierover met de Veiligheidsregio.

Wij leven in een samenleving waar “leven in je smartphone” en een grenzeloos bestaan heel normaal is. Wij zien dit zeker terug in de communicatie die wordt gevoerd via Social Media door de gemeente Stein. Het laat zien dat hier duidelijk meer aandacht aan besteed wordt met zowel essentiële informatie maar ook leuke informatie. Wij hebben voorgaande beschouwingen van communicatie altijd een thema gemaakt en zien dat er goede stappen gemaakt worden op dat vlak. Toch blijven we aandacht ervoor vragen; het gaat vaak niet om de grote strategie, maar nog veel meer om de operationele uitvoering ervan.

Het is ons nog steeds een doorn in het oog: vandalisme. We willen er niet al te veel woorden aan vuil maken, maar toch.. Misschien weet de hufteer niet wat de gemolesteerde plek betekent in Stein en omstreken. We informeren in de openbare ruimte wel middels bordjes of glasplaten, maar dikwijls zijn ook die doelwit. En dat zette ons aan het denken: waarom niet onze maaskeien inzetten om te informeren over de waarde van het landschappelijk element, zoals de Zonput en de oude veertrap aan de Maas? We hebben genoeg van die keien, ze liggen letterlijk voor het oprapen in onze gemeente, het is typisch voor onze streek, we mogen er trots op zijn en ze zijn vanzelf ook nog eens hufteerproof. Je tilt ze niet zo maar even op, laat staan dat je ze makkelijk kapot krijgt. Een simpel bordje of een glasplaat daarentegen is gauw aan diggelen.. Het is maar een suggestie.

Al geruime tijd werken we als gemeente samen met allerlei bewoners om burgerkracht en -participatie te versterken. In de voorbije periode zien we dat er allerlei initiatieven zijn waarbij onder andere de acties in het kader van het schoonhouden van de natuur in Stein. Diverse opruimgroepen zijn actief en dragen op die manier bij aan de kwaliteit van Stein. We zien graag dat ieder initiatief op dit vlak kan blijven rekenen op zo veel mogelijk medewerking van de gemeente, ook in het kader van de toeristische visie van de Gemeente Stein; het zijn van een schone, groene en aantrekkelijke gemeente.

Om de inwoners maar ook toeristen optimaal te laten genieten van wat Stein te bieden heeft, is de laatste tijd heel hard gewerkt en veel gerealiseerd. Gelukkig dat dit vroegtijdig en weloverwogen is opgepakt mogen we nu wel stellen. Door de

beperkingen waardoor veel inwoners noodgedwongen thuiszitten door de Corona-crisis, is recreatie in de eigen omgeving geworden tot een belangrijke uitlaatklep. We zien dan ook overal dat druk gebruik wordt gemaakt van onze infrastructuur om te wandelen en te fietsen. Voor zover op het gebied van de gemeente Stein dit mogelijk was zijn de beoogde projecten nagenoeg afgerond. Ook wordt onze gemeente van Noord naar Zuid doorsneden door het Julianakanaal welk als geheel een grote groene long vormt langs onze woonkernen. Ook langs het kanaal wordt van de bestaande mogelijkheden druk gebruik gemaakt om te wandelen en te fietsen. Het kanaal vormt een belangrijke schakel tussen de gemeentelijke groene zones. Echter over dit terrein heeft de gemeente Stein geen beheer, dit valt toe aan Rijkswaterstaat. Vanuit het gezichtspunt van Rijkswaterstaat zijn de paden langs het kanaal echter niet bedoeld voor recreatie maar zijn het jaagpaden. Elementen uit een ver verleden. Deze paden zijn, zover niet in interlokale fietspaden opgenomen, echter achter geraakt in onderhoud. Met name het gedeelte tussen de Maasberg in Elsloo (oostzijde) en de brug van Stein en het gedeelte tussen Urmond en Nattenhoven (westzijde) baart ons zorgen. Deze raken steeds verder in verval en dreigen overwoekerd te raken en wij vragen u dan ook opnieuw in contact te treden met Rijkswaterstaat en te streven naar een gedeelde verantwoordelijkheid voor het onderhoud van deze cruciale paden voor onze recreatiemogelijkheden.

Onze regio wordt genoemd als een belangrijke schakel in het fietsroutenetwerk met België en het Heuvelland. De realisatie van de fietsbrug in Meers wordt hierin een belangrijke rol toebedeeld. Wij verwachten dat als de bovenregionale toeristisch recreatieve infrastructuur concretere vormen aanneemt, de gemeente op dat moment haar verantwoordelijkheid neemt in financiële zin voor de fietsbrug bij Meers en dat er ook weer aanspraak gemaakt zou kunnen worden op de reserve die nu vrijvalt voor de gemeentelijke bijdrage. Ook is terug te zien in de begroting dat bij het onderdeel sporttoestellen incidenteel budget beschikbaar is in 2020 en dit niet meer beschikbaar is in 2021. Wat hebben we hiervan gezien in 2020, niets. Toch vinden wij het belangrijk dat nu inwoners extra thuisblijven er op alternatieve manieren wordt aangespoord om zeker in beweging te blijven voor alle leeftijden.

Wij zijn de eerste generatie die de gevolgen van klimaatverandering merkt en de laatste generatie die er wat aan kan doen. De duurzaamheidsagenda gaat niet over minder maar over méér: meer gezondheid, meer schone lucht en meer creativiteit en vakmanschap. We zorgen er dan ook voor dat iedere Steinse inwoner mee kan in de

duurzame energietransitie. Maar dat moeten we in beginsel ook samen bewerkstelligen: door afval te scheiden, energie te besparen, door elektrisch te koken, door zonnepanelen te plaatsen op eigen dak, of op een ander dak als het eigen dak niet geschikt is. “Voor het Zonnepanelenproject gemeente Stein 2019-2022” is € 3 miljoen beschikbaar. Op naar een goede ruimtelijke inpassing van duurzame energie, mét draagvlak.

En draagvlak uit zich ook aan de grenzen van onze gemeente. Want dat landschappen niet ophouden bij gemeentegrenzen is een feit, ook is het een feit dat een landschap een ontwikkeling van eeuwen kent. Veel van ons authentiek landschap is verdwenen door huizenbouw, wegen, industrie en ruilverkaveling. Echter tussen Beek en Catsop is een uniek landschap authentiek gebleven, het Siekendaal. Hier loopt ook de gemeentegrens met Beek. De visie op dit landschap wordt door beide gemeenten echter niet gedeeld. Streeft Stein naar restauratie en behoud van het kostbare landschap, zag Beek op haar deel mogelijkheden voor het aanleggen van een zogenaamde “Zwarte weide”. Succesvol is er voor de inwoners van Catsop geïntervenieerd bij het zonnepanelenpark van Beek. In de regionale energie Strategie (RES) zien we ook dat het belangrijk is dat de afstemming plaatsvindt tussen gemeenten.

In Zuid-Limburg vindt er ook veel afstemming over de woningbouw plaats. In Stein was een koopwoning nog nooit zo duur als vandaag. De provincie heeft zich er al over uitgesproken om de regels geen belemmering meer te laten zijn voor nieuwbouw. We verwachten dat de gemeente daarin gaat volgen. Er moet op de juiste plaats op het juiste moment op de juiste manier worden gebouwd. We zien ook de transformatiepotentie van leegstaand gemeentelijk bezit, ik noem in deze bijvoorbeeld de voormalige middelbouwlocatie van KC Aelse. De startersregeling waar DOS zich al vele jaren voor hard heeft gemaakt versterkt de positie van de koopstarters en heeft ook een positief doorstromingseffect. Elke woning die gekocht is leidt vervolgens tot een treintje van verkopen.

Van starters op de woningmarkt maak ik het bruggetje naar starters in het onderwijs. Op het gebied van onderwijshuisvesting blijven wij onverkort aandringen op een totaalaanpak door middel van een Integraal Huisvestingsplan (IHP). Dat is belangrijk voor de infrastructuur van onze dorpen want, “it takes a whole village to raise a child”. Kamala Harris zei tijdens haar en Joe Biden’s overwinningavond van de Amerikaanse

verkiezing aan alle kleine meisjes: droom met ambitie, leid met overtuiging. We hebben straks een hele nieuwe doelgroep: “de coronials”. Dat zijn Steinse inwoners die opgroeien in een tijd waarin dingen onzeker zijn. We zijn het verplicht aan die groep te laten zien dat er ook heel erg veel kansen zijn hier in Stein in deze tijd.

Kansen zien we ook in de eerste positieve uitwerkingen in de praktijk van het Participatiebedrijf Westelijke Mijnstreek. Onder het motto “Werk voorop, kansen voor iedereen” zijn wij ervan overtuigd dat iedereen aan de slag kan, wat je mogelijkheden ook zijn.

Het sociale gezicht van Stein zijn we tot slot niet kwijtgeraakt na vandaag: datgene wat is gebeven, is een heel goed pakket op het Sociaal Domein en wij bestempelen de totale begroting als een evenwichtig pakket. Maar die sluitende begroting betekent niet dat er achterover geleund kan worden en wij zullen samen in deze gemeenteraad moeilijke keuzes moeten durven blijven maken. En wij roepen hierbij op tot fatsoen. Naarmate het korter bij de verkiezingen komt verhardt het hier in de Steinse politiek en wordt er op de persoon gespeeld zoals we dat een aantal verkiezingen hebben kunnen zien. We hebben gezien wat dat in Amerika teweeg kan brengen. Jullie kunnen in ieder geval van DOS verwachten dat we politiek zullen bedrijven zoals de afgelopen twintig jaar, constructief, gericht op consensus en op inhoud in het belang van de Gemeente Stein en haar inwoners.